

voormalig stadsdichter van Antwerpen (2010-2012) en Oostends zeedichter heeft Holvoet-Hanssen ook als prozaschrijver een merkwaardig parcours afgelegd, getuige zijn antiroman *De vliegende monnik* (2004) en de onlangs gepubliceerde expeditieroman *Zoutkrabber Expedities* (2014).

De zingende “lichtmatroos” Holvoet-Hanssen (hierna PHH) is niet voor één gat te vangen. Wat hij ook onderneemt, telkens weer gaat hij tegen de literaire traditie in en verkent hij bewust nieuwe wegen. Voor die artistieke eigenzinnigheid is hij intussen herhaaldelijk onderscheiden, onder meer met de Cultuurprijs van de Vlaamse Gemeenschap (2008) en de Arkprijs van het Vrije Woord (2012). Dat met zijn werk “de poëzie zichzelf weer eens [lijkt] uitgevonden te hebben” (zie Geert Buelens, *Van Ostajen tot heden*) en hij zich uitdrukkelijk profileert als een erfgenaam van de grote Vlaamse avant-gardist, blijkt overigens ook uit zijn “bedevaartverslag” *Miavoye* (2014), dat hij met Koen Peeters, Pascal Verbeken en Koen Broucke samenstelde (zie *Ons Erfdeel* 2015/1).

De titel van zijn recente roman is ontleend aan het gelijknamige gedicht uit de bundel *Navagio* (2008): ‘Zoutkrabber Expedities’ evocert de geboorte en dood van het Jiddische gedicht *beynashmoshes* (avondschemering), dat zich “vast” bijt “in het zand” van “dit gespleten land vlakke brakke land” (*De reis naar Inframundo*, p. 112). De roman bedient zich niet alleen vrijmoedig van diverse motieven uit dit ene gedicht (aanspoelende kwallen, de lokroep van de zee, oorlogsdreiging, rigor mortis als laatste stuiptrekking, politieke schizofrenie, de “wolkenpracht”, enzovoort), maar ontvouwt zich van meet af aan ook als een dubbel reisverhaal dat allerlei thema’s uit zijn dichtbundels recycleert.

De roman wordt in- en uitgeleid door een auctoriële ik-figuur die zich Fanastasio noemt en “de assistent [is] van de Klokkenmeester”, beheerder van de tijd. De inleiding is zowel een captatio als een leidraad die de lezer ervoor moet behoeden te verdwalen tussen de vlinderige hersenspinsels van PHH. “Welkom in mijn nomadentent”, zo luidt de eerste zin, die herinnert aan een bekend vers van Paul Snoek en tegelijk suggereert dat de personages die zullen aantreden zwervers en buitenstaanders zijn, afkomstig uit “de verlaten grensgebieden van stad en industrie”. De openingszin echoot na in de

Gepubliceerd in *Ons Erfdeel* 2015/3.

Zie www.onserfdeel.be of www.onserfdeel.nl.

[B] **PER WOLKENTREIN NAAR EEN SNEEUWUILENLAND. NIEUWE ROMAN VAN PETER HOLVOET-HANSSSEN**

Peter Holvoet-Hanssen (Antwerpen, 1960) omschreef zichzelf ooit treffend als “centrifugaal én centripetaal, [...] een buitenstaander van binnenuit” (zie Yves T’Sjoen, *Dingenzoeken in Taka-Tukaland*). Behalve als dichter van het opmerkelijke vijfluik dat hij bundelde in *De reis naar Inframundo* (2011), als

onbeantwoorde slotvraag: “Waar is de tentuitgang?”, waarna alleen nog stilte overblijft.

Voordat de lezer die uitgang mag opzoeken, krijgt hij twee erg verschillende verhalen gereserveerd. *Het verhaal van Leen Pul* leest als een klassiek eerstepersoonsverslag van een naar Duitsland gedeporteerde “verplichte vrijwilliger” tijdens de Tweede Wereldoorlog. Het evocert wat Leendert van den Berg, alias Leen Pul, alias Bolle in diverse kampen overkomt tot aan zijn terugkeer naar Nederland: het biedt in hoofdzaak een nauwelijks opgesmukt, strikt chronologisch geordend relaas van de feiten, waarin de stem van PHH zelf op geen enkel moment echt doorklinkt. Daarvoor is het even wachten tot het tweede verhaal, *Finbar en Louise*, waarin het eerste naderhand wordt ingebed.

Het tweede verhaal draagt in menig opzicht het vertrouwde waarmerk van de onvoorspelbare, in alle richtingen uithalende harlekijn-troubadour. Een verhaal over de onmogelijke liefde tussen Finbar, die “niet in een bos [kan] leven” en Louise, “die niet aan zee” gedijt. Onder meer daarom onderneemt Finbar een “queeste”, een gefantaseerde reis van Antwerpen/Oostende naar Estland/Tallinn, die hem uiteindelijk in Charleroi doet belanden, waar hij “het spoor van de dichtster Verlaine [volgt]”. Hoezeer hij ook speurt “naar een plek waar zijn hunkering naar de zee niet botst met het verlangen van zijn geliefde Louise naar het ruisen van het lover”, een nachtmerrie openbaart hem dat hun liefde onvermijdelijk schipbreuk zal lijden. Intussen zwerft Louise op haar manier over de wereld: van Antwerpen via Belo Horizonte naar Caïro tot in Viroinval, het geografische hart van de Europese Unie.

Dat Finbar, die overduidelijk fungeert als het alter ego van PHH, niet op één plek kan aarden, verklaart al evenzeer waarom de geliefden elkaar moeten loslaten, daarin ongetwijfeld voorgegaan door Abélard & Héloïse, Tristan & Isolde, Romeo & Juliet en tutti quanti. Hoewel het eerste vers van de *Odyssee* hem erg inspireert (“Andra moi ennepe, mousa”) en zijn muze hem belooft ook zijn “Sheherazade” te zullen zijn, heeft Finbar “een probleem”. Het ontbreekt hem aan een “vastomlijnde persoonlijkheid”. Of zoals vader Achiel het formuleert: “Finbar is een lieve gast maar hij kijkt te veel door het zolderraampje van zijn schedeldak.” Louise blijkt, toevallig genoeg, de kleindochter van Leen Pul,

wiens oorlogsverhaal en dood Finbar naar de keel grijpen maar zijn *Wandersucht* niet beteugelen.

Finbar blijft rusteloos reizen in zijn hoofd en vertrekt uiteindelijk “per wolkenrein [...] naar sneeuwuielenland”. Hij doet daarvan verslag op opvallend lyrische wijze, met verwijzingen naar mythen en legenden als die van Druoon Antigoon, Heer Halewijn, Blauwbaard, de Germaanse god Thor en de Finse held Kalevipoeg. De springerigheid waarvan de held getuigt verhindert niet dat deze metaforische roman ook zindert van morele en ecologische verontwaardiging. Finbar is een “indignado”, een heuse wereldverbeteraar die zijn muzikale fratsen en gedichten inzet tegen de opstomende verloederding en oprecht gelooft in zijn “klein verzet”. Want, zoals hij in zijn tweede “waterboekje” noteert: “We gaan terug naar de tijd van de oersoep, ik voel het: er zijn miljoenen kwallen op komst”.

De soms allegorische inslag van het tweede verhaal wordt gecompenseerd door de herkenbaarheid van de hier opgeroepen locaties. De verwijzingen naar de wijd vertakte “Vertelboom” op de Wapper, overigens door PHH zelf gerealiseerd in zijn Antwerpse periode, het Begijnhofkerkje, café RoodWit, het Eilandje, de Paardenmarkt en het MAS zijn maar enkele voorbeelden. De auteur balanceert voortdurend op de grens tussen werkelijkheid en verbeelding, luim en ernst, weemoed en woede. Hij voegt met *Finbar en Louise* een half-episch, half-lyrisch poëem toe aan zijn oeuvre, waarin hij doorlopend een lans breekt voor een mysterieuze derde element of “derde weg, een ontbrekend getal”, [...] “een ongrijpbare vonk tussen twee uitersten”. Die blijft voorlopig nog in “fonkelende duisternis” gehuld, maar wie zich met hem en Arno de Namur, Alfaman, Rastaman en Olav de visser-muzikant op weg begeeft, zal de schemering zien dagen waarvan sprake in het hiervoor geciteerde gedicht. Meer dan een roman is *Zoutkrabber Expedities*, op het mijns inziens weinig functionele eerste verhaal na, vooral een aanstekelijk en soms aandoenlijk “gedicht” waarvan “de huid allergisch [is] voor bepoteling”.

YVAN DE MAESSCHALCK

PETER HOLVOET-HANSSSEN, *Zoutkrabber Expedities*, Prometheus, Amsterdam, 2014, 216 p.